

Nederlandse Zorgautoriteit
T.a.v. mw. drs. J.C.E. Kursten
Directeur Regulering
Per e-mail

28 juni 2018

Referentie: 2018-0470/RJP/ml/cg

Betreft: Rapport van feitelijke bevindingen tariefherijking verpleging en verzorging

Geachte mevrouw Kursten,

Op 12 juni 2018 ontvingen wij van u de opdracht om een rekenkundige toets uit te voeren op de tarieven verpleging en verzorging 2019. Wij hebben de werkzaamheden uitgevoerd conform uw opdrachtverlening (kenmerk 291945/436316) en ronden de werkzaamheden nu af met een rapportage van onze feitelijke bevindingen.

De aanpak en resultaten vindt u in het vervolg van deze brief. Zekerheidshalve brengen wij onder uw aandacht dat wij ons, conform de opdracht, hebben beperkt tot de rekenkundige toets. Wij hebben geen verdere bewerkingen uitgevoerd op de cijfers en geen inhoudelijk advies uitgebracht. Evenmin hebben wij een accountantscontrole uitgevoerd op de cijfers. Onze conclusies gelden uitsluitend voor de cijfers zoals de NZa deze heeft aangereikt in het concept-verantwoordingsdocument *Toelichting op de berekening van de tarieven verpleging en verzorging in de Zvw* van juni 2018, en daaraan ten grondslag liggende documenten en databestanden. Onze conclusies gelden dus niet voor mogelijke verdere bewerkingen van deze cijfers.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Advisory N.V.

drs. R.J.C. Poerstamper MBA
Partner

*PricewaterhouseCoopers Advisory N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 9616,
1006 GC Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

1. Aanleiding: toevoeging van nieuwe elementen aan de tarieven verpleging en verzorging

In 2016/2017 hebben wij in uw opdracht een onderzoek uitgevoerd naar de kosten van verpleging en verzorging thuis. Het bijbehorende rapport hebben wij uitgebracht op 5 april 2017, als basis voor een tariefsherijking door de NZa.

Nadat het rapport was uitgebracht, hebt u op verzoek van zorgaanbieders nader overleg gevoerd met brancheorganisaties en zorgverzekeraars. Deze partijen waren van mening dat de tarieven onvoldoende ruimte boden voor gewenste vernieuwing en verbetering in de zorg. Op grond van dit overleg hebt u besloten om in de nieuwe maximumtarieven ook een aantal zogeheten normatieve elementen mee te nemen. Een voorbeeld van een normatief element is de wijze waarop rekening wordt gehouden met het gewenste hogere deskundigheidsniveau van zorgmedewerkers voor een aantal producten.

De NZa heeft de tarieven zoals die waren berekend op grond van het PwC-rapport van april 2017 nu met medeneming van de nieuwe elementen, opnieuw berekend. Ook heeft de NZa, omdat de herijking door de overlegondes een jaar is uitgesteld, de vergoeding gedeerd rendement op eigen vermogen (VGREV) toegevoegd alsmede indexaties toegepast op de berekende kostprijzen over 2016 voor de jaren 2017, 2018 en 2019 (voorlopige).

U hebt PwC vervolgens gevraagd om op de door u nieuw berekende tarieven voor 2019 een rekenkundige toets uit te voeren. Uw vraag luidde of de door u berekende tarieven rekenkundig juist zijn. Uw vraag had dus geen betrekking op inhoudelijk advies.

2. Aanpak: toets op berekening slagvaardig in samenwerking met NZa gerealiseerd

Om efficiënt te werk te kunnen gaan en de sector zo snel mogelijk uitsluitel te kunnen geven over de maximumtarieven, is afgesproken dat wij de toets in nauw contact met u uitvoeren. Vragen en opmerkingen van onze kant hebben wij onmiddellijk met u doorgesproken, zodat u wijzigingen in de berekening onmiddellijk heeft kunnen doorvoeren. De doorgevoerde wijzigingen hebben wij vervolgens weer getoetst. Op deze wijze hebben wij slagvaardig de gevraagde toets kunnen uitvoeren.

De toets betrof de volgende prestaties:

- Persoonlijke verzorging
- Oproepbare verzorging
- Verpleging
- Oproepbare verpleging
- Gespecialiseerde verpleging
- Advies, instructie en voorlichting
- Verpleging en verzorging aan kinderen

Voor de kindzorg gelden specifieke tarieven; deze hebben wij afzonderlijk getoetst.

Voor het uitvoeren van de toets hebt u het verantwoordingsdocument *Toelichting op de berekening van de tarieven verpleging en verzorging in de Zvw* van juni 2018 beschikbaar gesteld, inclusief daaraan ten grondslag liggende documenten en databestanden.

Wij zijn als volgt te werk gegaan.

1. Allereerst hebben wij getoetst of de basis van de door de NZa uitgevoerde tariefsberekening voor de hierboven genoemde prestaties aansluit bij de uitkomsten van het PwC-rapport van 5 april 2017. In deze eerste stap hebben wij dus de door de NZa toegevoegde normatieve elementen buiten beschouwing gelaten.
2. Als tweede stap hebben wij vastgesteld of bij stap één getoetste dataset door de NZa onttrokken data van drie kinderthuiszorgorganisaties voor het berekenen van de niet-kindzorg tarieven juist heeft plaatsgevonden.
3. Vervolgens hebben wij als stap drie de berekening van de door de NZa toegevoegde normatieve elementen geanalyseerd en rekenkundig gereproduceerd en getoetst.
4. Als vierde stap hebben wij de nieuwe normatieve elementen in het tariefberekenningsmodel voor de onderscheiden prestaties verwerkt.
5. Als vijfde stap hebben wij op basis van de vorengenoemde data en elementen voor de louter verpleging en verzorging prestaties de kostprijzen berekend en deze vergeleken met de door de NZa berekende kostprijzen, zie BR/REG-18104
6. Als zesde stap hebben wij bovenstaande berekening uitgevoerd voor de kindzorgorganisaties.
7. Vervolgens hebben wij zowel voor de verpleging en verzorging prestaties als voor de Kindzorg prestatie vastgesteld of de door de NZa gehanteerde basis voor de berekening van de VGREV overeenkomt met de basis die wij in het rapport van 2017 hadden berekend¹.
8. Wij hebben vastgesteld of de door de NZa in de tariefsberekening gehanteerde verhouding tussen loonkosten en materiële kosten (88% versus 12%) overeenkomt met de verhouding die in het eerdergenoemde PwC-rapport uit 2017 is gehanteerd.
9. Tot slot hebben wij vastgesteld of de door de NZa berekende opslag van 0,5% in verband met het macro kostenneutraal aanpassen van de tarieven juist is doorgevoerd in de berekeningen.

¹ Het genoemde PwC-rapport uit 2017 bevat alleen de basis voor de berekening. De NZa heeft ervoor gekozen zelf de VGREV op grond hiervan te berekenen.

3. De resultaten: tarieven na verwerken opmerkingen uit toetsronde door NZa rekenkundig juist berekend

Onze eerste toets heeft geleid tot een aantal verduidelijkende vragen en een aantal opmerkingen over de uitgevoerde berekeningen. De verduidelijkende vragen hadden vooral betrekking op door de NZa gemaakte keuzes die in het verantwoordingsdocument niet expliciet waren toegelicht. Wij hebben aangeraden om dit alsnog te doen, mede als basis voor aanpassingen in de toekomst. U hebt daarop de aanvullingen in het verantwoordingsdocument doorgevoerd. Daarmee zijn de door u gemaakte keuzes transparant geworden.

Onze opmerkingen betroffen met name:

1. de wijze waarop de deskundigheidsmix was samengesteld, en de ranking daarvan als basis voor de berekeningen. U heeft toegelicht dat dit expliciete keuzes van de inhoudelijke sessies met experts betreffen, en u heeft deze inmiddels in het verantwoordingsdocument toegelicht;
2. de wijze waarop organisaties die kindzorg leveren zijn geëxcludeerd bij de berekening van de tarieven voor de niet-kindzorg. De door u daarop aangepaste berekening is door ons eveneens getoetst;
3. het niet excluderen van de kindzorgorganisaties bij het berekenen van de aangepaste productiviteit van alle deskundigheden met uitzondering van de verpleegkundige alsmede bij de FWG-berekening voor de volgende deskundigheden: helpende, verzorgende IG en de verpleegkundige bachelor of nursing. De door u daarop aangepaste berekeningen zijn door ons eveneens getoetst en akkoord bevonden;
4. de wijze waarop de exclusie van waarden buiten twee keer de standaarddeviatie had plaatsgevonden. Dit betrof een formulefout als gevolg van het hard excluderen van de drie kindzorgorganisaties. De door u daarop aangepaste berekening is door ons eveneens getoetst en akkoord bevonden;
5. de verhouding tussen personele en materiële kosten. U hebt de berekening daarop inmiddels aangepast
6. de basis voor de kindzorgtarieven.

Het laatste punt, de basis voor de kindzorgtarieven, vergt nadere toelichting. Het aantal organisaties dat uitsluitend of ook kindzorg biedt, is klein. Door recente ontwikkelingen is de groep kindzorgorganisaties niet meer op dezelfde wijze samengesteld als ten tijde van het PwC-rapport van 2017. In de PwC berekening is oorspronkelijk gerekend met drie zorginstellingen die uitsluitend kindzorg leveren. Hiervan is één zorginstelling om moverende redenen van de NZa geëxcludeerd. Om het aantal waarnemingen te vergroten zijn door de NZa vier zorgaanbieders, die naast Verpleging en verzorging ook kindzorg aanbieden, aan de selectie toegevoegd. Doordat de door de NZa toegevoegde organisaties echter naast kindzorg ook andere zorg leveren speelt onder meer het vraagstuk van de toerekening van de indirecte kosten. In het rapport van PwC zijn de berekeningen van de kosten van de kindzorg gebaseerd op drie organisaties die alleen kindzorg bieden. In de NZa-berekening zijn de kosten gebaseerd op zes organisaties, waarvan er vier naast kindzorg ook andere zorg aanbieden (gemengde organisaties). In onze toets bleek echter dat in de totale groep van zes organisaties een aantal parameters een grote spreiding kent. Een daarvan is de deskundigheidsmix; de grote spreiding wordt met name veroorzaakt door de vier 'gemengde' organisaties. Wij achten de uitkomst op basis van deze selectie van de aanbieders onvoldoende representatief om robuuste kostprijzen te kunnen

berekenen. Overigens zijn wij van mening dat onze conclusies omtrent de oorzaken die ten grondslag liggen aan een hogere kostprijs voor verpleging en verzorging aan kinderen ten opzichte van reguliere prestaties zoals verwoord in de PwC rapportage van 5 april 2017 van kracht blijven.

Onze bevindingen hebben wij met u besproken. U hebt ons vervolgens laten weten dat de NZa de tarieven voor de kindzorg niet zal baseren op de gewogen gemiddelden van de zes organisaties, waarvan er vier zorgaanbieders naast kindzorg ook andere zorg bieden, maar zal aansluiten bij het tarief voor gespecialiseerde verpleging.

We hebben gezamenlijk geconstateerd dat de gehanteerde methode van uitsluiting van waarnemingen buiten twee keer de standaarddeviatie niet geheel zuiver was toegepast in de oorspronkelijke PwC berekening. De verschillen hebben betrekking op de berekening van de verhouding PIL, het productiviteitscijfer en de kapitaallasten. In de herberekeningen van NZa zijn deze juist doorgevoerd.

Bij de uitvoering van de rekenkundige toets is duidelijk geworden dat het doorvoeren van de eerder beschreven aanpassingen door de NZa per saldo zou leiden tot een verlaging van de totale opbrengst voor de prestaties verpleging en verzorging dan in het PwC-rapport van 5 april 2017 was berekend. Aangezien de NZa heeft besloten om de normatieve elementen macro kostenneutraal in de tarieven te verwerken en een macro opslag voor incidentele kosten uit de oorspronkelijke berekening van PwC te honoreren, hebt u besloten om een generieke opslag van 0,5% toe te passen.

Nadat de NZa in deze paragraaf besproken aanpassingen had doorgevoerd en had vastgelegd in een definitieve versie van het verantwoordingsdocument (juni 2018), hebben wij de rekenkundige toets opnieuw uitgevoerd op de onderdelen waar dit relevant was.

Uit deze tweede toets kwamen geen vragen of opmerkingen meer voort. De normatieve elementen en de opslag van 0,5% zijn naar het oordeel van PwC door de NZa correct verwerkt in de kostprijsberekeningen van de getoetste prestaties. Onze conclusie luidt dat de NZa de tarieven 2019 van de eerdergenoemde prestaties rekenkundig juist heeft berekend.

4. Maximumtarieven gebaseerd op de gemiddelde kostprijs, contracteringstarieven in de praktijk veelal lager

De NZa is voornemens om de herberekende kostprijzen, dus inclusief de normatieve elementen, te hanteren als maximumtarief. Wij signaleren dat alle of nagenoeg alle zorgverzekeraars in 2016 en daaraan voorgaande jaren zorg contracteerden tegen een tarief dat lager was dan dit maximumtarief. Het valt buiten de scope van deze toets om hieraan een advies te verbinden, maar wij hechten eraan deze constatering aan u te melden.